

Razumkov
centre

*Провідний експерт економічних і соціальних програм
Центр Разумкова*

ІНВЕСТИВАННЯ У СТАЛЕ МАЙБУТНЄ У СВІТІ ТА УКРАЇНІ: ПРИКЛАД СЕКТОРУ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ

Київ, 26 жовтня 2021р.

Чистий нульовий рівень до 2050 року

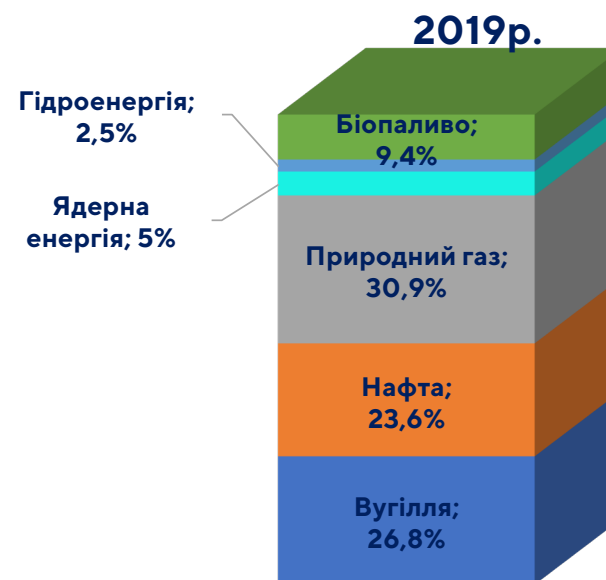
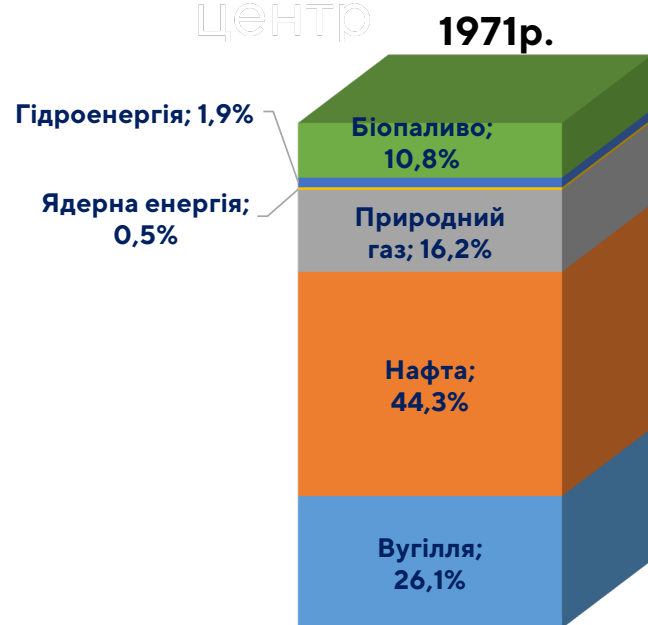
- припинення створення нових електростанцій, що працюють на «неослабленому» вугіллі ('unabated coal') до кінця 2021р.*
- збільшення обсягу річного виробітку сонячної та вітрової енергії на 1020 ГВт до 2030р.;
- ліквідація електростанцій, що працюють на «неослабленому» вугіллі, в країнах з розвинутою економікою до 2030р.;
- перехід на електропостачання з нульовим чистим рівнем викидів в країнах з розвинутою економікою до 2035р.;
- досягнення нульових чистих викидів в глобальному масштабі, у т.ч. глобальна ліквідація усіх електростанцій, що працюють на «неослабленому» вугіллі та нафті до 2040р.;
- досягнення частки вироблення електроенергії з використанням технології фотоелектричної сонячної енергії та вітру в глобальних масштабах у 70% до 2050р.

*Під «неослабленим вугіллям» розуміють вугільну електростанцію без технологічного устаткування CCS (*Carbon Capture and Storage*, уловлювання та зберігання вуглецю) або CCUS (*Carbon Capture, Utilisation and Storage*, уловлювання, використання та зберігання вуглецю).

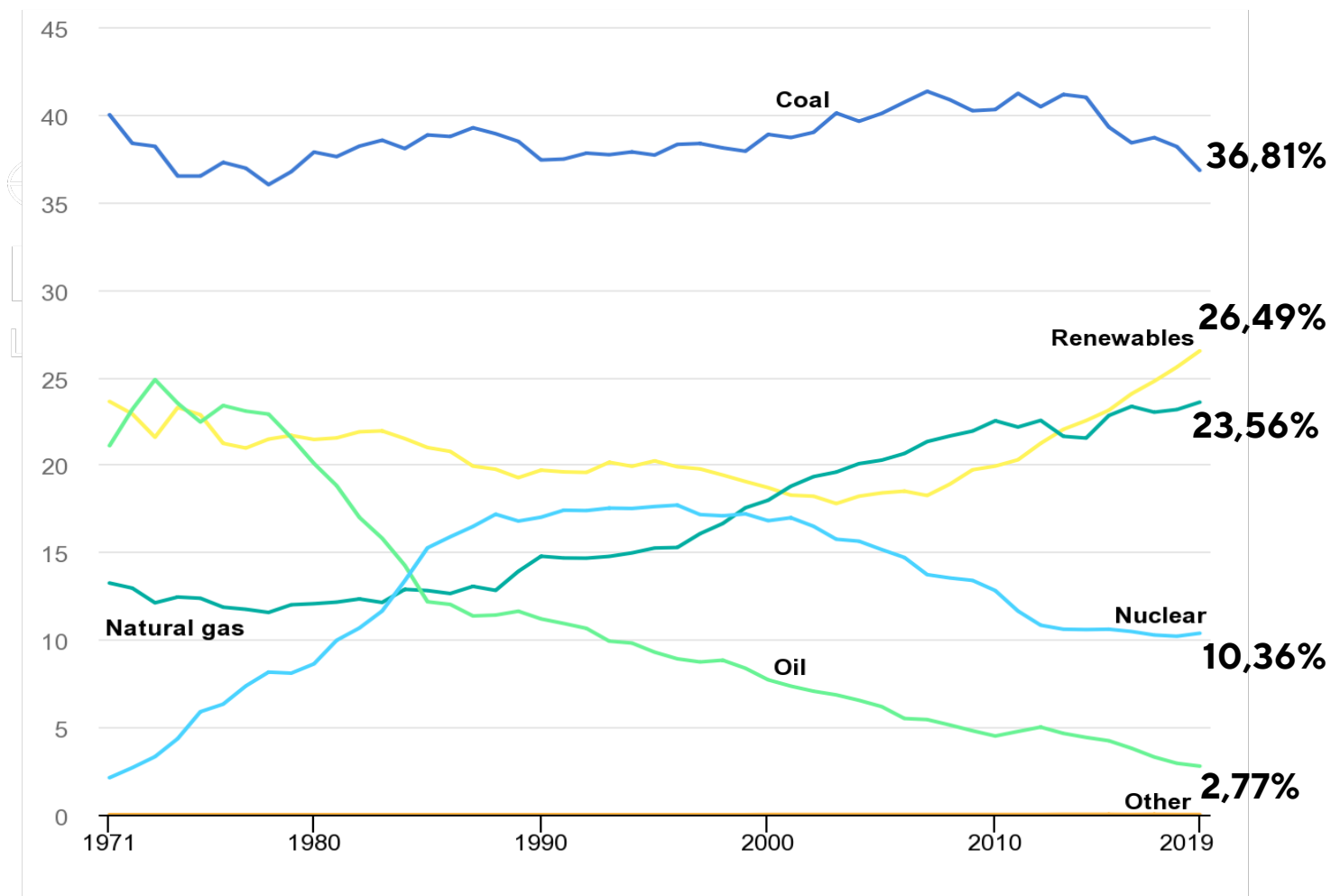
Загальне первинне постачання енергії у світі

Разумков
центр

Світове виробництво електроенергії за видами палива

Інвестиції у сектор ВДЕ

- **економічної точки зору** – зниження рівня енергоємності ВВП, підвищення ефективності виробництва товарів та послуг;
- **енергетичної точки зору** – підвищення рівня енергозбереження та забезпечення енергетичної безпеки держави;
- **екологічної точки зору** – зниження антропогенного навантаження на довкілля, уповільнення інтенсивності викидів;
- **геополітичної точки зору** – мінімізація (а у деяких випадках й нівелювання) залежності країни від закупівель енергоносіїв за кордоном.

Детермінанти, які впливають на потоки інвестицій

- ✓ **Економічне становище країни та рівень доходів населення.**
- ✓ **Технологічний прогрес та інновації.** Наявність нових методів збору та зберігання енергії, що сприяють використанню «переривчастих» джерел енергії, як-то з сонця або вітру.
- ✓ **Кількість населення.** Країни зі швидко зростаючою кількістю населення стикаються із додатковими потребами в енергетичних ресурсах. Коли викопні види палива є дефіцитними, а ВДЕ – у профіциті, рівень інвестування збільшується.
- ✓ **Високі ціни на викопні види палива** сприяють залученню інвестицій у ВДЕ. Цей ефект посилюється, коли оподатковуються вуглецеві викиди. До 2030р. планується досягти середньосвітового рівня тарифу на CO₂ до \$75/т CO₂ (сьогодні – \$3/т CO₂).

- ✓ **Процентні ставки.** Високі процентні ставки відображають нестачу фінансування і, як правило, зменшують рівень інвестицій.
- ✓ **Політика стимулювання інвестицій.** Може відбуватися у спосіб: (1) забезпечення інституційної та нормативно-правової бази розвитку «зеленого» фінансування; (2) прямого бюджетного фінансування (субсидування), надання податкових пільг та запровадження заходів податкової політики; (3) надання підтримки приватному «зеленому» фінансуванню через систему гарантій, ДПП, впровадження нових ринкових стандартів та інструментів.
- ✓ **Геофізичні умови.** Наявність природних умов/ресурсів, як-то кількість сонячних годин/рік або доступність води та вітру.

У 2010р. світ інвестував рекордні \$238 млрд. у нові генеруючі потужності ВДЕ (без урахування великих ГЕС).

На рубежі між першим та другим десятиріччям ХХІ ст. існувала невизначеність стосовно подальшої долі ВДЕ. Вкрай мляве економічне зростання, спричинене світовою фінансово-економічною кризою 2008-2009рр. сприяло обмеженню попиту на енергію, а «сланцева революція» у США збільшила пропозицію на ринках газу та нафти.

Від середини минулого десятиріччя, розвиток сектору ВДЕ почав набирати стрімких обертів, що пов'язано з переоцінкою інвестиційних пріоритетів більшістю країн світу, необхідністю виконання вимог міжнародних кліматичних угод, «зміщенням» фіскальних стимулів у бік «чистої» енергетики, здешевленням основного обладнання.

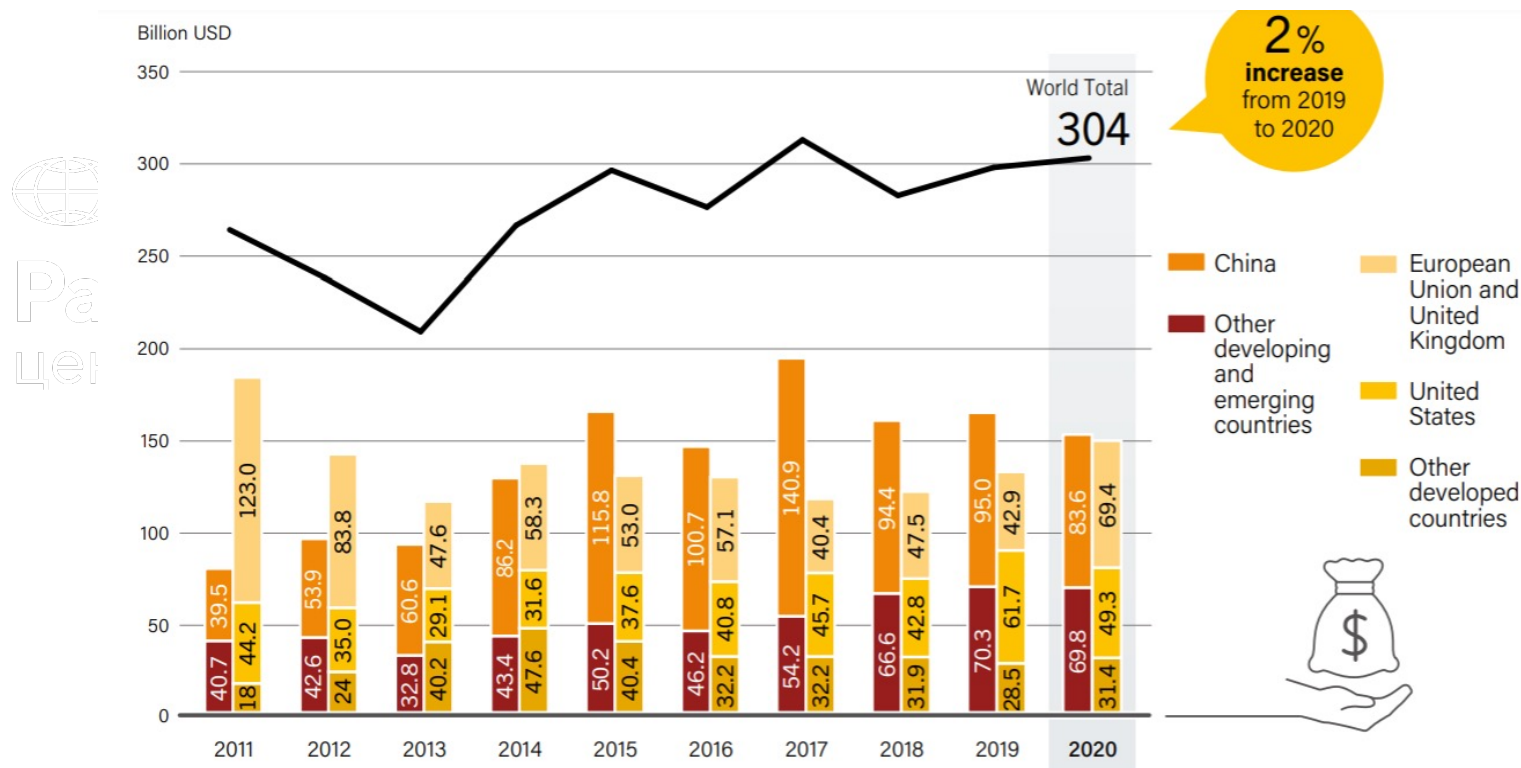
Глобальні інвестиції в енергетичний сектор збільшаться приблизно на 5% **у 2021р.** до понад \$820 млрд. **ВДЕ переважатимуть в інвестиціях** у нову генерацію електроенергії і, як очікується, **становитимуть 70% від загальної суми у \$530 млрд.** витраченої на всі нові генеруючі потужності.

Завдяки вдосконаленню технологій та скороченню витрат, витрачений \$1 на будівництво ВЕС та СЕС сьогодні генерує до чотирьох разів більше електроенергії, ніж \$1, витрачений на ті ж технології десять років тому.

Інвестиції в енергетичний сектор, \$ млрд.

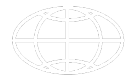

Інвестиції у сектор ВДЕ (за географічним розподілом), \$ млрд.

Старт розвитку відновлювальної енергетики (на початку 2000-х рр.) відбувся у США та ЄС після активізації державної підтримки. Але невдовзі центри «зеленого» інвестування змістилися до азійського регіону – Китаю та Індії.

Інвестиції у потужності за країновим розподілом ВДЕ у 2019р.

Розумков
центр

Топ-20 країн	\$ млрд.	% зміни до 2018р.
Китай	83,4	-8%
США	55,5	28%
Японія	16,5	-10%
Індія	9,3	-14%
Тайвань	8,8	390%
Іспанія	8,4	25%
Бразилія	6,5	74%
Австралія	5,6	-40%
Нідерланди	5,5	25%
Велика Британія	5,3	-40%
Чилі	4,9	302%
ОАЕ	4,5	1223%
Німеччина	4,4	-30%
Мексика	4,3	17%
Швеція	3,7	-19%
Україна	3,4	56%
В'єтнам	2,6	-64%
Республіка Корея	2,4	31%
Російська Федерація	2,3	76%
Аргентина	2,0	-18%

Інвестиції у потужності відновлюваної енергетики за секторами, \$млрд.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Сонячна енергетика	60,4	63,3	101,7	158,6	141,8	121,3	147,4	176,0	145,4	180,2	139,7	132,3	148,6
Вітрова енергетика	73,6	73,3	98,6	86,5	77,8	82,9	110,8	122,0	126,3	130,9	134,1	151,3	142,7
Виробництво енергії з біомаси та твердих побутових відходів	16,1	13,4	17	20,4	15,4	13,7	12,9	10,2	13,0	5,7	8,7	10,3	10
Геотермальна енергетика	1,7	2,5	2,8	3,9	1,5	2,7	2,9	2,5	2,7	2,4	2,2	1	0,7
Мала гідроенергетика	7,6	6,0	8,2	7,7	6,1	5,7	7,1	4,0	4,1	3,6	0,9	1,7	0,9
Виробництво енергії з океану	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0	0

У 2020р. інвестиції у сектор сонячної енергетики зросли майже на 146% порівняно з 2008р., вітрової - на 94%.

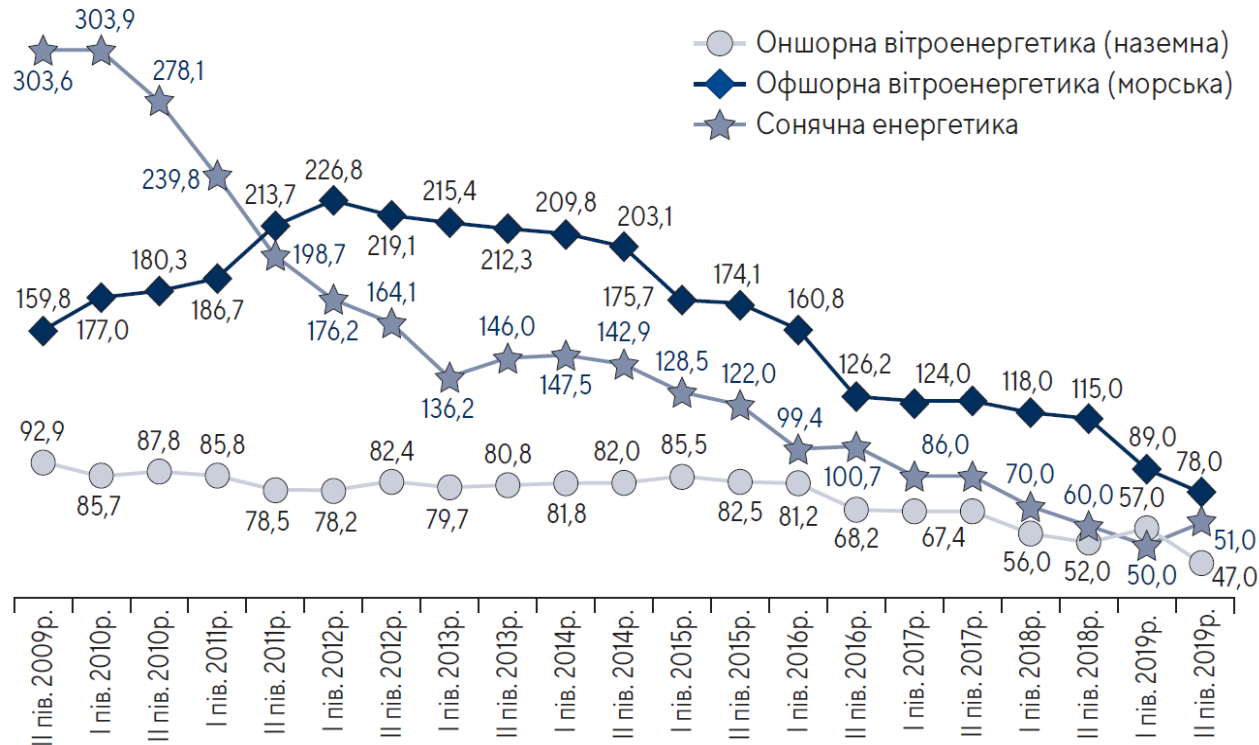
Джерела фінансування (за категоріями), \$ млрд.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Державні НДДКР	2,8	5,4	4,9	4,8	4,7	5,2	4,5	4,4	5,1	5,1	5,5	5,7
Корпоративні НДДКР	3,3	3,3	3,8	4,3	4,1	4,0	4,3	4,1	4,3	6,7	7,5	7,7
Венчурний капітал	3,3	1,6	2,6	2,6	2,4	0,8	1,0	1,4	0,8	0,7	0,2	1,2
Кошти, залучені на публічних фінансових ринках	10,5	11,7	10,6	9,9	3,8	9,8	14,9	12	6,2	5,6	6,0	6,6
Збільшення приватного акціонерного капіталу	6,7	3,0	5,3	2,4	1,6	1,3	1,7	1,8	1,7	0,7	2,2	1,8
Фінансування активів*	132,	112,3	152,4	190,8	166,5	171,3	226,9	269,2	247,5	272,6	242	230,1
Реінвестовані доходи по акціях	-4,4	-3,7	-1,8	-2,1	-2,9	-1,2	-3,6	-6,7	-4,4	-2,9	-5,8	-3,4
Інвестиції у невеликі територіальні потужності	22,2	34,7	60,9	75,1	70	40,4	37,1	32,4	32,7	42,4	38,2	52,1

На фінансування активів припадає найбільші частка загальних інвестицій у ВДЕ, хоча у 2019р. відбулося скорочення на 5% порівняно з 2018р.

* «Фінансування активів» – тип фінансування, який використовують підприємства (переважно малі та середні з кількістю зайнятих понад 50 чол.) для отримання обладнання. Найпоширенішими видами фінансування активів є лізинг та оренда.

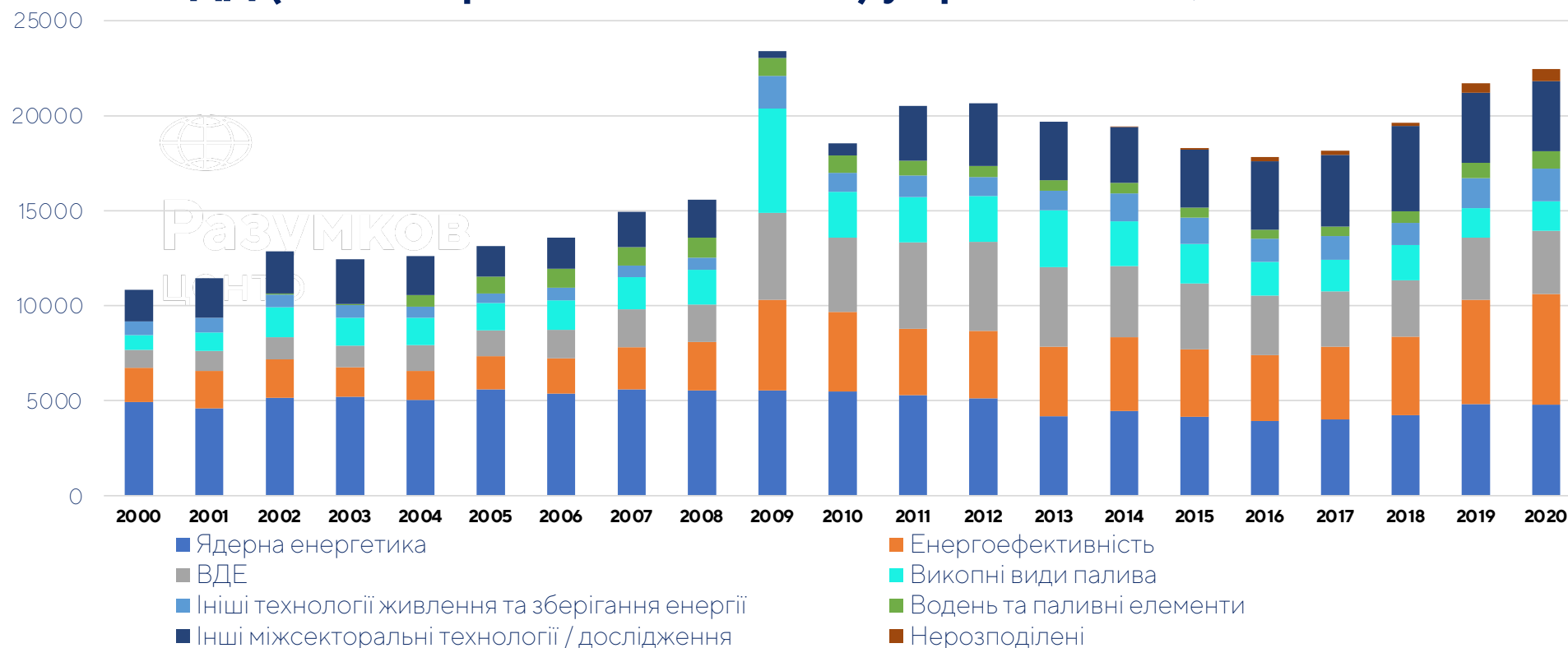
**ПРИВЕДЕНА ВАРТІСТЬ ЕНЕРГІЇ ЗА ОКРЕМИМИ СЕКТОРАМИ
ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ, \$/МВт-год.**

Приведена вартість енергії (*LCOE*) знизилася на 83,2% для СЕС, на 49,4% – для оншорних ВЕС та на 51,2% – для оффшорних ВЕС з 2009р.

LCOE (levelized cost of energy) – показник оцінює поточну вартість усіх витрат для виробництва однієї одиниці енергії. Основними факторами, що впливають на розмір *LCOE*, є коефіцієнт використання встановлених потужностей (КВВП) та середньозважена вартість капіталу (*WACC*).

Державне фінансування енергетичних НДДКР та ДД (демонстраційна діяльність) у країнах МЕА, \$ млн.

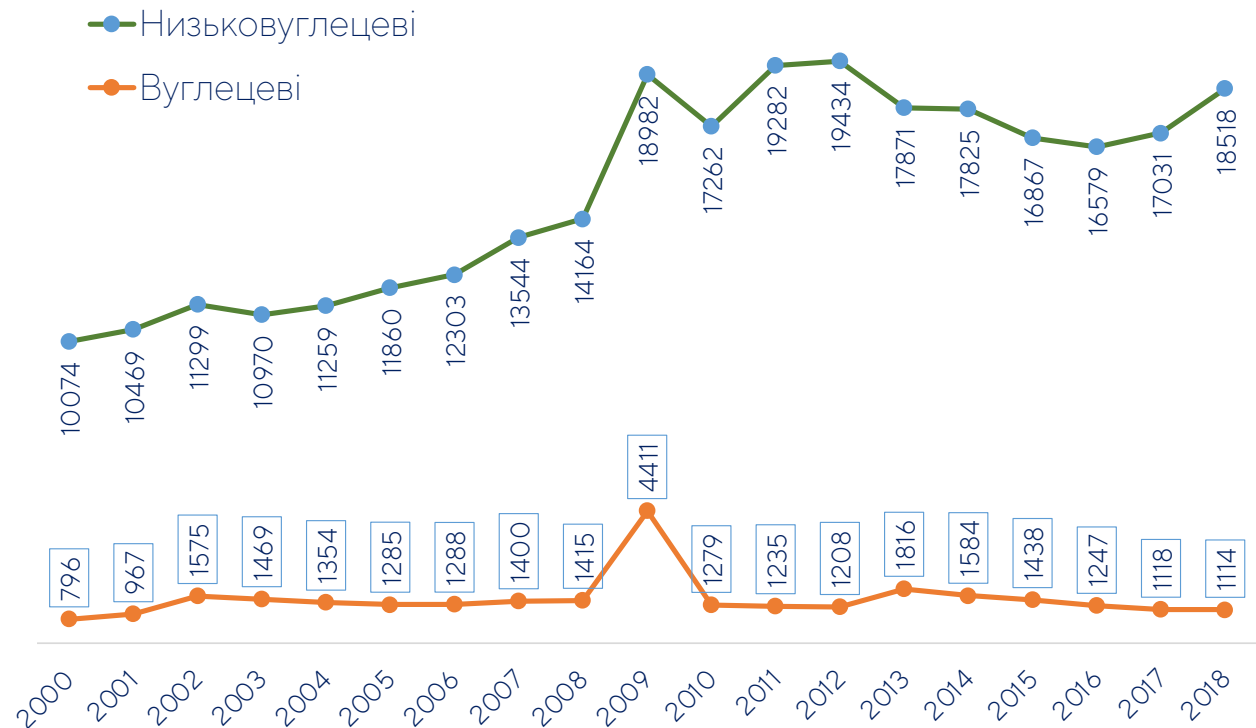
Загальний обсяг фінансування енергетичних НДДКР та ДД у 2020р. досяг \$22,458 млрд.

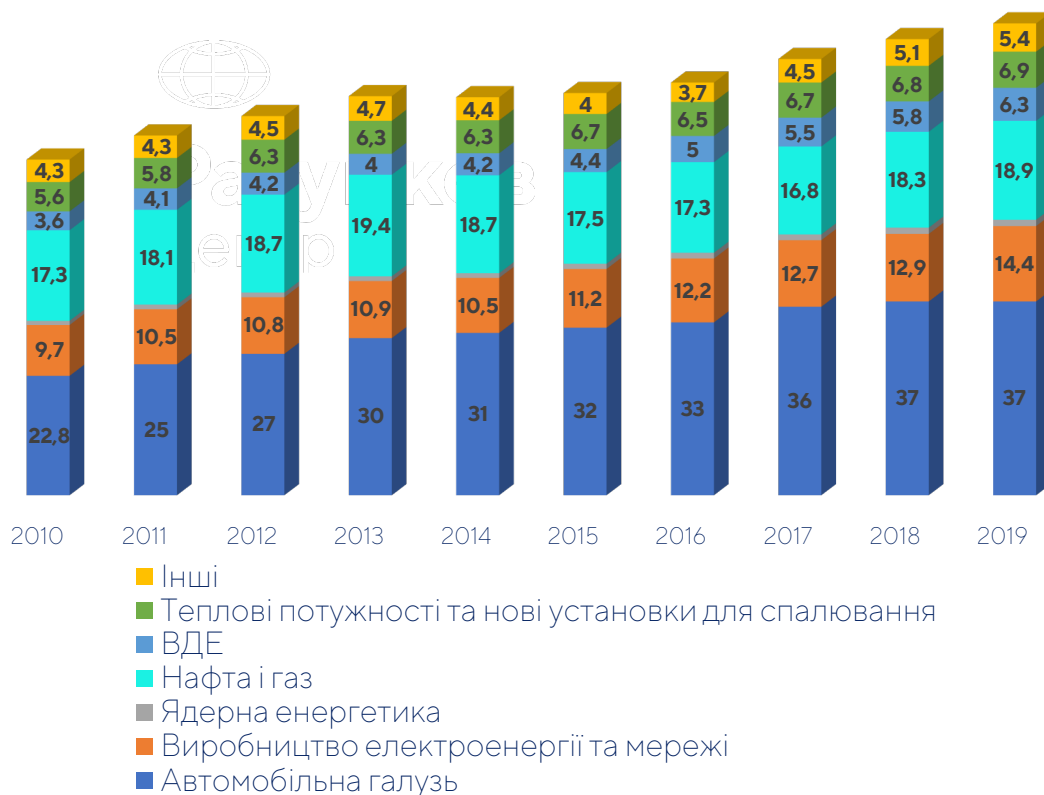
Державне фінансування енергетичних НДДКР та ДД у країнах МЕА, \$млрд.

Державне фінансування низьковуглецевих НДДКР та ДД у країнах-членах МЕА у 2018р. досягло \$18,5 млрд. – 94% загального фінансування. (у 2019р. – понад 80%, \$25 млрд.).

Фінансування вуглецевих НДДКР та ДД (технології у вугільну, газову, нафтову галузі, а інші НДДКР, пов'язані з викопними видами палив) становило трохи більше \$1 млрд. у 2018р. (у 2019р. – \$5 млрд.).

Глобальні корпоративні витрати на НДДКР та ДД у секторі енергетики та дотичних до нього секторів, \$ млрд.

За виключенням сектору транспорту, 2/3 загальної кількості корпоративних НДДКР та ДД у сфері енергетики було спрямовано у низьковуглецеві сектори. Загальний обсяг інвестицій склав – майже \$90 млрд.

Siemens та *General Electric* посіли перші місце у списку світових корпоративних інвесторів у НДДКР та ДД.

«Зелені» облігації

Борговий цінний папір, за емісії якого залучаються кошти на фінансування проектів, результатом яких є адаптація до/пом'якшення наслідків кліматичних змін. Може **забезпечити більш дешевше джерело фінансування або рефінансування, порівняно з традиційні банківські позики.**

З-поміж **емітентів «зелених» облігацій** – міжнародні фінансові організації (МБРР та МФК, що входять до групи СБ, ЄІБ), національні банки розвитку, провідні світові корпорації, різноманітні фінансові установи, органи державної влади та місцевого самоврядування.

Приклади проектів, що відповідають критеріям світового банку для випуску «зелених» облігацій

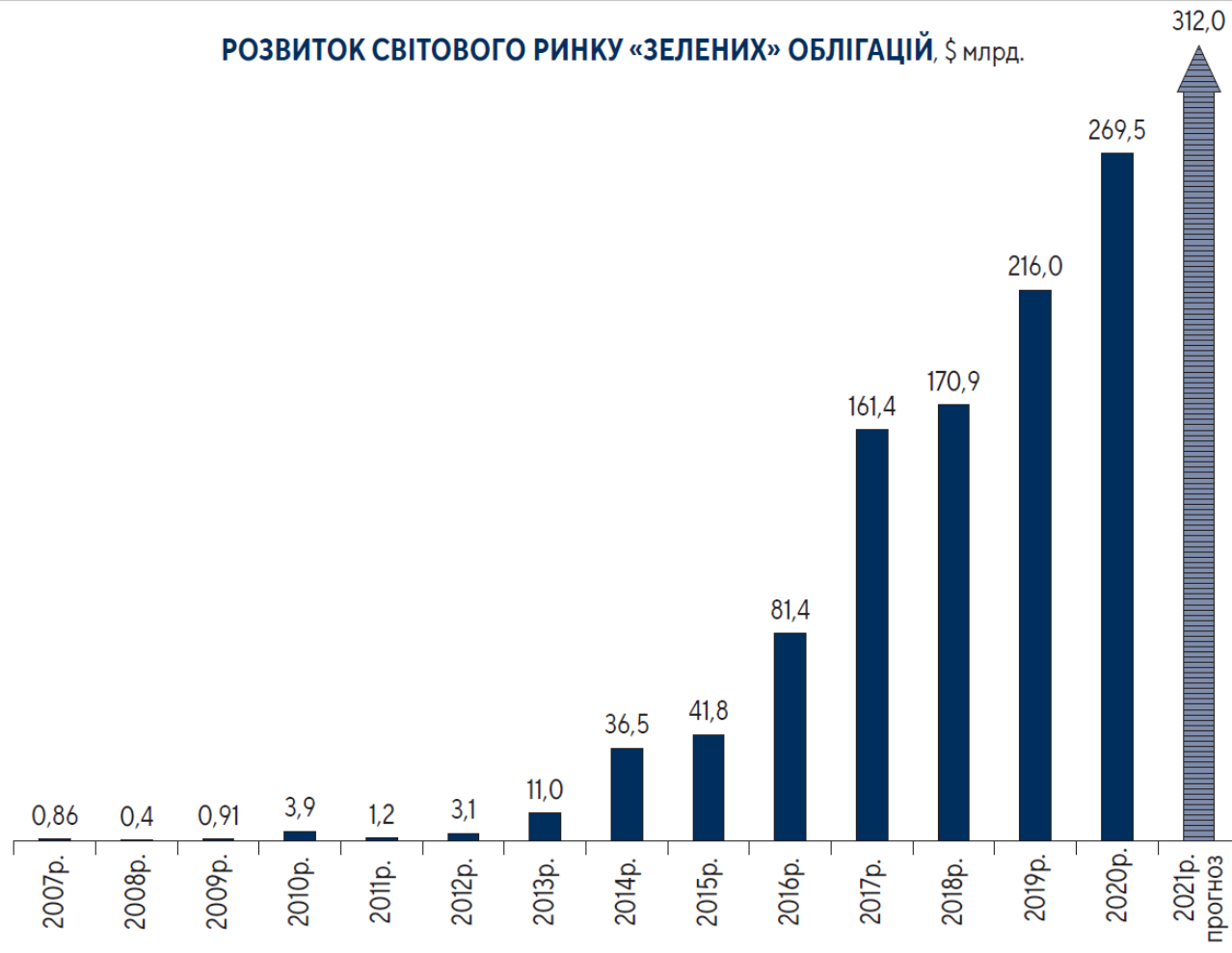
Проекти з пом'якшення наслідків зміни клімату:

- Встановлення сонячних і вітряних установок;
- Фінансування новітніх технологій, які сприяють значному скороченню викидів ПГ;
- Реконструкція електростанцій і трансмісійних споруд з метою скорочення викидів ПГ;
- Підвищення ефективності перевезень, включно з переходом на інші види палива, в т.ч. розвиток громадського транспорту;
- Управління відходами (викиди метану) та будівництво енергоефективних будівель;
- Скорочення викидів вуглецю за допомогою лісовідновлення та боротьби з вирубкою лісів.

Проекти з адаптації до наслідків зміни клімату:

- Захист від повеней (у т.ч. відновлення лісів та регулювання стоку з площі водозбору);
- Підвищення безпеки харчових продуктів, створення стійких сільськогосподарських систем;
- Стале управління лісовими ресурсами та уникнення вирубки лісів.

РОЗВИТОК СВІТОВОГО РИНКУ «ЗЕЛЕНИХ» ОБЛІГАЦІЙ, \$ млрд.

Глобальні випуски «зелених» облігацій у 2021р. можуть сягнути понад \$312 млрд. Станом на 31 березня п.р. випуски склали \$106,9 млрд. Найбільшими емітентами були США, Китай, Франція, Німеччина та Італія, на які припало понад 50% світової емісії за визначений період.

Серед перешкод, що заважають повному запровадженню «зелених» облігацій:

- 1. Недостатній рівень обізнаності інвесторів щодо переваг «зелених» облігацій та існуючої міжнародної практики використання цього фінансового інструменту.**
- 2. Витрати на дотримання вимог «зеленої» облігації.** Перевірка статусу «зеленої облігації» та моніторинг використання прибутку емітентами на «зелені» цілі здійснюються, головним чином, постачальниками «другої думки» чи «третьою стороною». На деяких ринках відносно висока вартість отримання гарантії «другої думки» або «третьої сторони» є бар'єром для невеликих емітентів.
- 3. Труднощі входу міжнародних інвесторів на місцеві ринки.** Однією з проблем є різниця у визначеннях «зелених» облігацій та вимог до розкриття інформації на окремих ринках. Ця різниця може спричинити збільшення трансакційних витрат, оскільки облігації, визнані «зеленими» на одному з ринків, не можуть бути автоматично визнані «зеленими» провідним іноземним інвестором.
- 4. Незначна кількість інституційних «зелених» інвесторів.** На окремих місцевих або регіональних ринках у «зелені» облігації інвестують переважно національні інвестори.

Шляхи вирішення:

- ✓ **Підвищення обізнаності щодо переваг «зелених» облігацій.**
Просувати «зелені» облігації можуть державні установи та асоціації, фінансові установи та інші учасники ринку.
- ✓ **Розвиток місцевих ринків «зелених» облігацій.**
- ✓ **Розширення кількості індексів «зелених» облігацій, рейтингів та їх лістинг.**
- ✓ **Сприяння міжнародному співробітництву з метою залучення інвестицій у «зелені» облігації.**
- ✓ **Подальше залучення до «зеленого» облігаційного ринку місцевих інвесторів.**

«Зелений» банкінг

Екологічно дружня філософія ведення бізнесу в банківському секторі, яка просуває використання ресурсозберігаючих екологічно безпечних технологій та продуктів для зменшення шкоди довкіллю внаслідок операційної діяльності фінансових інституцій щодо стимулювання запровадження екологічних проектів на засадах екологічно й соціально відповідального фінансування.

Згідно з першим щорічним звітом консорціуму «зелених» банків США (American Green Bank Consortium), що охоплює результати діяльності 14 діючих банків з 2009р. по 2018р., американськими «зеленими» банками було вкладено \$3,67 млрд. інвестицій у чисту енергію, у т.ч. \$676 млн. цього капіталу – у 2018р.

КОМПЛЕКС ОСНОВНИХ ІНСТРУМЕНТІВ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ «ЗЕЛЕНОГО» БАНКІНГУ

Разум
центр

Фінансові установи (банки (і приватні, і державні) та кредитні спілки) з метою фінансування екологічно чистих послуг/продуктів або проектів використовують **«зелені» кредити**. У більшості випадків ці позики є пільговими або «гнучкими» і, таким чином, можуть бути погашені за нижчою, ніж ринкова процентна ставка, або мати розширений графік погашення (довгостроковий період) порівняно з неконцесійними кредитами і відіграватиме значну роль у розподілі довгострокових «зелених» фінансів.

Проте цей інструмент **має певні ризики** для установи, що здійснює кредитування. Перш за все, необхідно провести ретельну перевірку фінансової «життєздатності» проекту та платоспроможності позичальника, що збільшує адміністративні витрати. Крім того, важко оцінити рівень пільговості кредиту, який забезпечить ефективне фінансування проекту, а з іншого – буде прийнятним для самої фінансової установи.

Сьогодні **ринок «зелених» кредитів** займає незначну нішу на ринку боргових капіталу, хоча й швидко зростає.

Серед ринків, де найбільше розвинутий даний інструмент – США, Велика Британія, Іспанія, Індія, на які припадає понад 40% світового ринку «зелених» кредитів. **На сьогодні понад 75% «зелених» кредитів спрямовано у сектори відновлюваної енергетики. Серед термін погашення складає 15 років.**

Розумков
центр

Світовий ринок «зелених» позик, \$млрд.

	«Зелені» позики	Позики, пов'язані зі сталим розвитком
2017р.	36	5
2018р.	47	52
2019р.	78	150
2020р.	100	197
I півр. 2021р.	42	350

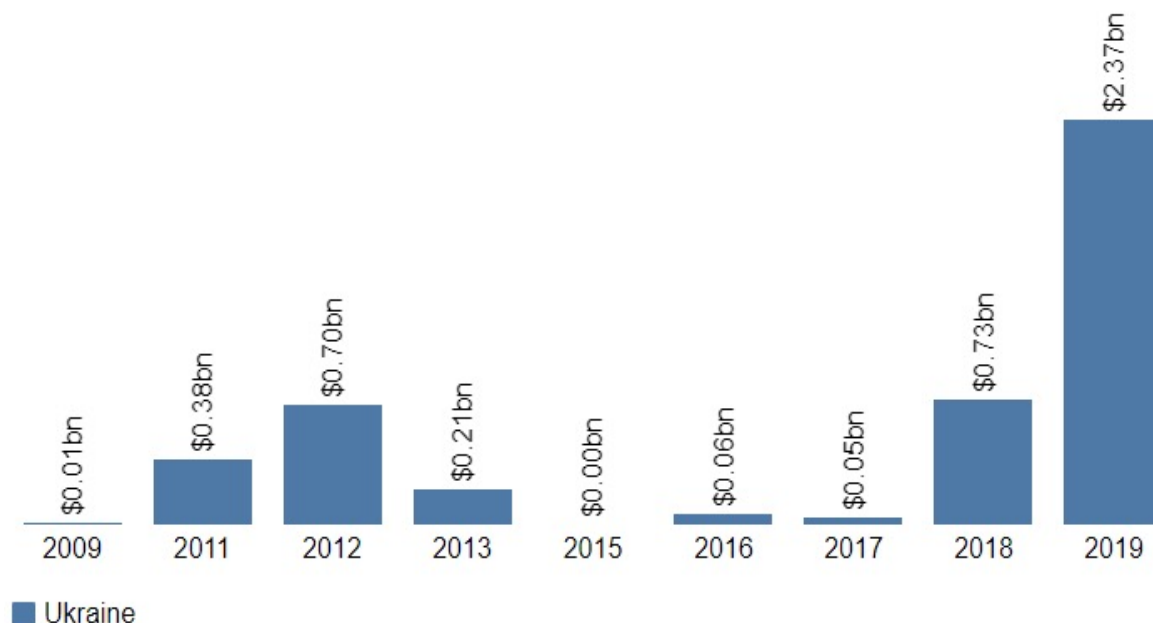
Перешкоди на шляху «зеленого» кредитування:

- 1. Обмежене застосування принципів сталого банкінгу.** Відсутність узгодженості між принципами ризик-менеджменту та рекомендацій із здійснення «зеленого» кредитування.
- 2. Невідповідність строків погашення «зеленого» кредитування.** Деякі банки обмежені у фінансових можливостях або не зацікавлені у наданні довгострокових «зелених» позик через відносно короткий термін погашення. Також, більшість «зелених» проектів мають довгостроковий характер і, як правило, більш високий CAPEX (капітальні витрати) і нижчий OPEX (операційні витрати), ніж звичайні проекти.
- 3. Інформаційна асиметрія.** У більшості країн світу не повною є інформація, а іноді її відсутність стосовно позичальників, що обмежує можливості банків оцінювати рівень екологічних ризиків, пов'язаних із проектом.
- 4. Відсутність можливостей для проведення аналізу.** Банківська установа не може повністю оцінити ризики та рівень їх складності через відсутність необхідного інструментарію моделювання того, як екологічні витрати можуть перетворитися на майбутній ризик дефолту.

Шляхи вирішення:

- **Сприяти запровадженню добровільних принципів «зеленого» банкінгу.** Налагодження співпраці країни з міжнародними фінансовими організаціями та приватним сектором з метою розробки, удосконалення та впровадження добровільних принципів проведення оцінки досягнутого прогресу у сфері «зеленого» банкінгу.
- **Долати невідповідності строків погашення.**
- **Здійснювати державне сприяння.** Влада може сприяти розвитку «зеленого» банкінгу, проводячи консультації з ключовими зацікавленими сторонами, такими як банківські асоціації, регулятори, профільні міністерства, фондові біржі та кредитні спілки.
- **Розбудовувати «зелене» кредитування через освітні платформи.** Платформи покликані проводити підготовку керівників банків та ризик-менеджерів. На платформах можуть розглядатися технічні керівництва, за якими можна здійснювати оцінювання банком екологічних втрат/вигід на рівні проекту, а також аналіз ризиків та звітність за результатами діяльності.

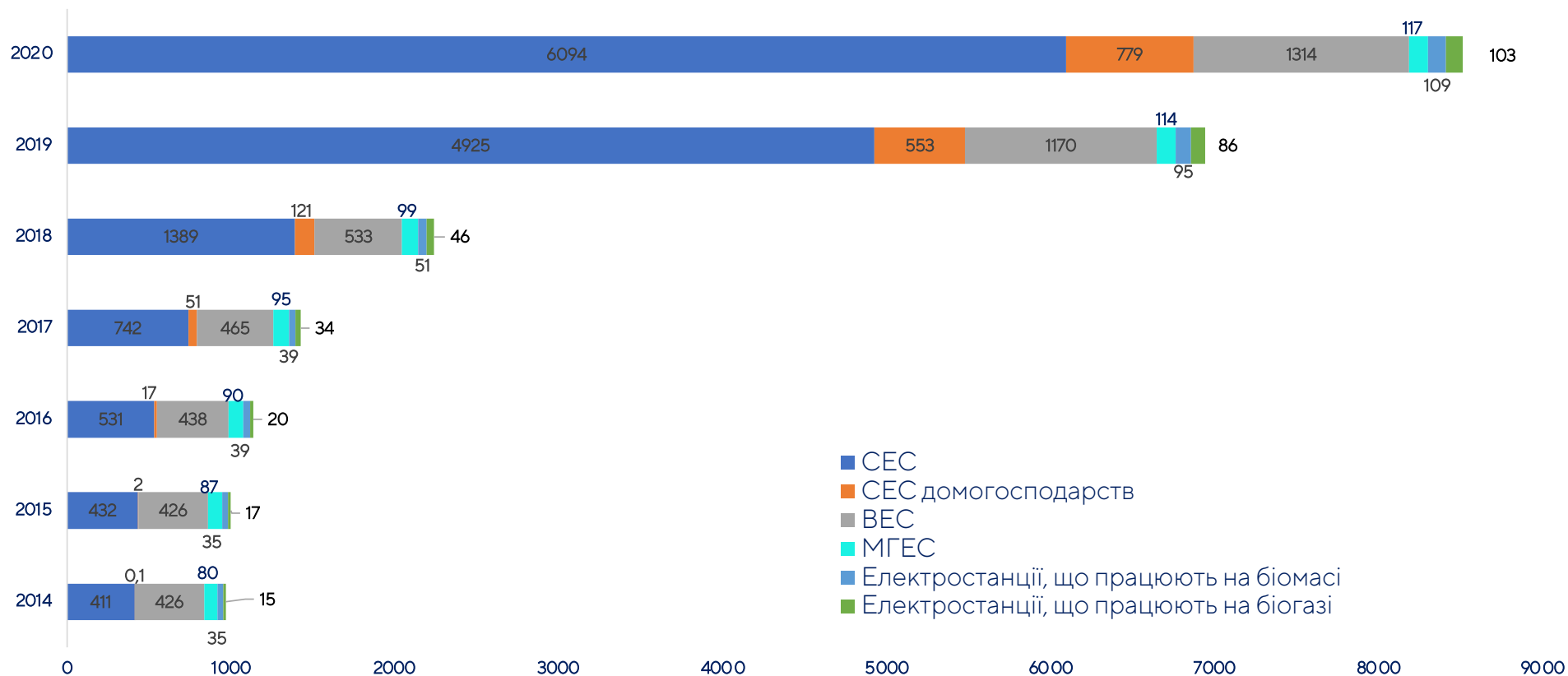
Досвід України в акумулюванні «зелених інвестицій»

Україна має чималий потенціал для інвестування у скорочення викидів ПГ, підвищення енергоефективності, розвиток ВДЕ та проведення загальної промислової модернізації в напрямі забезпечення «зеленого» зростання.

Загальний обсяг залучених прямих іноземних інвестицій станом на травень 2021р. – майже \$8 млрд., у 2020р. за попередніми даними вдалося залучити додатково \$2,2 млрд. інвестицій.

Встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики, що працюють за «зеленим» тарифом, МВт

Недостатньо висока прибутковість за одночасно високих ризиків відштовхує бізнес від вкладення інвестицій у «зелену» модернізацію.

Стосовно ринку «зелених облігацій», то в Україні він не розвинутий, хоча й ведуться активні дискусії стосовно його запуску (прийнято ЗУ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів»). За підрахунками МФК, запуск ринку «зелених» облігацій дозволить залучити \$73 млрд. до 2030р. Цей фінансовий інструмент поки можуть собі дозволити великі компанії.

Стосовно «зеленого» кредитування, то строки погашення є короткостроковими і не відповідають потенційним періодам окупності капітальних інвестицій.

Приклад «зеленого» банкінгу

Сьогодні в Україні нараховується сім провідних банків, які можна віднести до «зелених»: ПАТ «Укрексімбанк», ПАТ «ПроКредитбанк», АТ «Укргазбанк», ПАТ «Мегабанк», ПАТ «Райффайзен Банк Аваль», АТ «Ощадбанк», АТ АКБ «Львів».

Наприклад, **АТ АКБ «Львів»** надав позику на €3 млн. понад 1 400 домогосподарствам і шести компаніям, які інвестували в підвищення енергоефективності. Також були надані позики для сприяння виробництва ВДЕ, сума яких коливалась від 30 тис. грн. до 100 тис. грн. з терміном погашення близько 36 місяців. Серед інших прикладів **ПАТ «ПроКредитбанк»**, який фінансує інвестиції, що мають позитивний вплив на довкілля у спосіб видачі «зелених» кредитів. Такі кредити видаються на інвестиції у заходи з енергоефективності, розвитку ВДЕ та захист довкілля. Станом на 31 березня 2021 року частка зелених кредитів – 16,8% від загального кредитного портфелю банку.

«Зелений» банкінг українського ПАТ «ПроКредитбанк»

Отримати зелене фінансування від банку можуть бізнес-клієнти на такі цілі:

Напрямок	Обладнання
Відновлювана енергетика	✓ СЕС ✓ Виробництво енергії з біомаси ✓ Біогазові заводи
Енерго-ефективність	✓ Високоєфективні машини та устаткування для виробництва ✓ Сільськогосподарська техніка ✓ Системи опалення, вентиляції, охолодження, освітлення ✓ Зрошувальні системи
Захист довкілля	✓ Обладнання для ресурсоефективного виробництва ✓ Системи переробки та утилізації відходів ✓ Системи очищення води та повітря ✓ Обладнання для мінімальної та нульової технології землеробства ✓ Інвестиції в органічне землеробство та виробництво органічних продуктів

Умови кредитування: відсоткова ставка в € – від 6% річних; максимальний термін фінансування – 96 місяців; інвестиція клієнта – від 20% вартості проекту; максимальна сума фінансування – €10 млн.; забезпечення – корпоративні права на об'єкт відновлюваної енергетики, а також додаткова застава, не пов'язана з проектом; можливе відстрочення погашення капіталу до 12 місяців та адаптація графіка на весь термін кредиту згідно з сезонністю у виробленні електроенергії.

Висновки

Причина низького рівня інвестування – у все ще слабкій зацікавленості урядів та відсутності глобальної системи мотивації скорочення викидів CO₂ порівняно з інтересами стимулювання зростання економіки. **Серйозною перешкодою** є відсутність надійної інформації про терміни окупності «зелених» інвестицій, а **стримуючим чинником** – недостатньо розвинені місцеві ринки капіталу із незначним потенціалом розширення та диверсифікації, а також нестача сучасних фінансових інститутів, здатних до розробки і ринкового впровадження складних фінансових інструментів. Запобігти ризику спаду в інвестуванні зможе лише виважена політика, яка усуне невизначеності щодо забезпечення системного та повсюдного використання відновлюваної енергетики.

Поступ «зеленого» інвестування можливий за умови:

- поєднання цілей екологічної та економічної політики, формування політики стратегічного «зеленого» інвестування з метою досягнення глобальних ЦСР та дотримання вимог Паризької угоди;
- розробки, вдосконалення та впровадження добровільних принципів «зеленого» інвестування за різними фінансовими інструментами та оцінка прогресу на «зеленому» ринку капіталів;
- розвитку місцевих ринків «зелених» облігацій та «зеленого» кредитування, а також формування та запровадження ефективних інструментів і механізмів залучення прямих іноземних інвестицій;
- обміну знаннями стосовно практики використання різних фінансових інструментів (їх основних ризиків), з метою розбудови потенціалу учасників ринку;
- оцінки реалізації «зеленого» фінансування через запровадження системи індикаторів «зеленого» фінансування.

Разумков
центр

Дякую за увагу!